

Алекс Болдин

Кутсуз

Петък е, тринайсети октомври! Лошо съвпадение на ден и дата! По една случайност дистанционното се е включило на „Канал Осем“. Даниел Цветков стои в средата на аудиторията и лигаво разнища темата за фаталността на числото тринайсет. Обаждат се слушатели, кой по-разпален, кой по-загрижен и всеки споделя болката си. Животът е тежък за повечето от тях. Като правило, водещият с лекота обръща сериозните проблеми в леки и безгрижни майтапи. Такава е тактиката му. На който не му харесва да не гледа и слуша.

Гледам разсеяно телевизионния водевил и поскубвам едри сочни зърна от купата с грозде, мъдреща се на салонната масичка. По принцип мразя тези предавания, защото са зле замислени и още по-зле реализирани. За съжаление мачове няма, по нито един от шестнайсетте канала на пенсионерския програмен пакет. Всъщност в тоя пакет се въртят безспир само две теми, „чалга“ музика и латино сериали. Някой беше казал, че най-добре се затпява от латино сериали. Сигурно е прав или щом го твърди, значи го е изпитал на себе си. През останалото време задължително се коментира кой кого е ограбил, изнасилил или убил, тоест нашите мили новини. Най-накрая за каймак може да се погледа и спорт. Тъкмо моя мерак! Особено футбола или да кажем, билиард. Защо билиард ли? Ами просто защото ми успокоява нервите.

При тоя забързан живот, безпаричие, конфликтни и стресови ситуации, билиардът е мехлем за душата.

Вместо да дъвчете нервно долната си устна, да премятате в съзнанието си обидните думи на шефа, сипете си чашка коняк, опънете се на фотьойла и си пуснете програмата Евроспорт, някъде между двайсет и един и двайсет и два часа. Щеките ще се плъзгат леко пред очите ви, цветните топки ще почукват меко и на съзнанието ви ще е леко, леко...

На входната врата се позвъни. Отдъхвам си с облекчение. Най-сетне ще има нещо по-разнообразно и не така изнервящо от лигавата усмивка на Даниел Цветков. По разнообразното събитие се оказва стария ми приятел Гявола, дребен мъж, горе долу на моята възраст, с прошарен мустак тип „Цар Борис III“ и олисяло теме пак от същия тип. Разликата между величеството и Гявола се състоеше в ръста. Ако застанеха един до друг, Гявола щеше да стигне едва до рамото на величеството. Ако ли пък двамата случайно решеха да се поразговорят би се получила интересната и комична ситуация подобна на баба, моеща се на иконата на Исус Христос.

Вгледах се в моят приятел. Беше очевидно посърнал, по смръщен от всякога и по-отчаян от обикновено. Знаех, че работи като нощен

пазач в някакъв едва кретащ завод. Знаех също така, че си има сериозни проблеми с работодателя. По образование Гявола беше инженер, но от 16 години насам не само, че не намираше инженерна работа но и каквато и да е друга работа. Гладуваше като бездомно куче. Мръзнеше като куче. Живееше като куче. Понякога и сам не знаеше дали е куче или човек. За себе си казваше, че е кутсуз. Каквото направи, все наопъко ще го направи. Веднъж му казах да иде да си лее куршум. Имаше там в махалата зад реката една кадъна дето се занимаваше с тия шуротии. Да махне магията де. Той се засмиваше и ми връткаше с пръсти около ухото, демек „И на теб ли ти захлопа ламарината?“.

– Монка, имаш ли малко коняче от онова, с което имаш навик да черпиш? – продума със сух и залепнал за небцето език Гявола. – Дай да дръпна две глътки, че ще ми се спуска сърцето и главата от нерви.

– Има бе Гявол. Има бе. Хайде влизай и сядай да те видя. Много зле изглеждаш бе? Какво ти е?

– Абе мааа'-ни! Тегло бе братче!

– Чакай! Чакай малко! Пийни, пийни пък после ще разправяш.

Седнахме на креслата в хола, изключих телевизора за да не ни дразни лигавата усмивка на господин Цветков, и моя милост напълни чаши-те. Конякът при мен е евтин. Не е съвсем менте, но не е и Метакса – типичен коняк на демократичния преход, боя, украински алкохол и кой знае още какво. Първите глътки са много важни. Пият се бавно с полузатворени очи, с отпуснати мускули. След доволното изръмжаване, вече разговорът може да започне, също тъй бавно и тежко. Няма за къде да се бърза.

– Та, казвай сега. – подхванах леко и успокоително.

– Зле е! Смених работата. Не трябваше да го правя, ама кой ли Гявол ме накара. – При тия думи, неволна усмивка цъфна на лицето ми. Гявола, твърде често обичаше да употребява тая дума. От този му навик му бе излязъл и съответния прякор. – Оня, стария шеф, полицаия не ми плащаше осигуровки и бях решил да напускам. Отвори се едно място за пазач на строителна фирма и много-много не му мислих. Фирмата голяма, хората и работят по чужбина, президентът – богата клечка, не си знае парите и работниците. Мислех си, че е за добре, но се оказа ад?

– Хайде бе! Какво е станало!

– Днес ми е шести работен ден но ми се разказа играта. Тоя пусти мой късмет! Да вземе, че да умре кучето на президента, и то през моята смяна. Чух го някъде към три през нощта да тропва. Излязох, гледам го, а то залита, повръща и скимти. Това куче му било любимец. Рекс се

казваше, немска овчарка.

– Бог да го прости!

– Беше едно такова едро и зло. Като го доближиш и рипа та ще те разкъса. Докато се усетя и навири крака. Умря пред мене. Не разбрах дори как стана това. Звъня аз по телефона, а пустинякът му не дава връзка. Не знаех, че външните номера се набирали най-напред с деветка. Бях нов работник, на два дена стаж. Никой не ми обясни нищо, за особеностите на обекта, за телефона, за кучето. Бях като объркан петел, с крака оплетени в кълчища. Когато разбраха че съм инженер, сякаш Гявол им затвори устата. Гледат ме и се подсмиват. Простите работници не обичат инженерите още от социалистическо време.

Като видях, че помиарът навири петали, хукнах към подстанцията да се обадя на шефа за случката. Дежурният ме пусна, добър човек се оказа. Позволи ми да телефонирам. В пет сутринта, шефът лично долетя с джипа си, едно черно „Чероки“. Пристъпва бесен и реве над главата ми. „Как стана така бе мизерник?! Ти ли го отрови? Нали си химик! Каква отрова му забърка?“ Втресе ме да знаеш. Такъв човек-звяр не бях виждал. Иначе когато не е ядосан е един мазен, мазен.

Веднага се разпореда да започне разследване. В седем сутринта доведе не един а трима ветеринарни лекари. На двора разпориха псето. Извадиха му карантите. Рязаха му дробовете. Взеха и кръв за изследване.

– Интересно. Кой ли го е отровил?

– Мисля, че е вътрешен човек. Използуваха момента, че съм нов и неопитен.

– Тук май не си прав. Ти поразпита ли за твоя работодател предварително? Знаеш ли кой е той?

– Купил е целия комбинат. Поставил е пазачи на четирите входа. Има толкова пазачи колкото е целия персонал на някои фирми. Само тук в нашия град има четири магазина за строителни материали. Други два са в София, един в Пловдив и Плевен, абе...

– Ти не знаеше ли, че той ми изкупи акциите от приватизационния фонд?

Петдесет акции му ги дадох почти без пари. Беше основател на същия фонд заедно с още шестима други бандити. Скапаха фонда и си поделиха парите на държавата за нула време. Та да знаеш този тип си има врагове. Може да го е отровила и конкуренцията му. Пък може и да му замислят нещо по-сериозно, за което кучето е пречка.

– И аз си мисля така. Барачката на портиера е досами личния му луксозен „Мерцедес“. Треперя на лист да не му сложат бомба под

ламарината. Ако го взривят отивам и аз на кино.

– Я разкажи за това куче. Каква порода е?

– Едро и яко е, немска овчарка. Хвърля се на всички, затова го връзваха през деня, а нощем го пускаха на свобода. Но е умно. Като разбере кой ще го храни и се умирява. Всеки пазач е длъжен да го храни на определен час. И не яде какво да е. Купуват му специални наденички. По петнайсет наденички на ден. Отделно президентът му носи през деня печени кебапчета и кюфтета направо от Билата. Това куче му е любимец. Повече го обича от хората си. Представи си, идва и му хвърля по осем кебапчета, топли, топли. Аз не съм хапвал кебапчета от месеци, а кучето ги яде по осем наведнъж. Хладилникът при пазачите е пълен със всякакви месни вкусотии за това куче. Има някакви синтетични гранули, специални за кучета. Някои от нашите, нали сме все гладни, си открадваха от наденичките. Аз обаче не смея. Гледам ги, текаат ми слюнките, но не барвам. Само на кучето ги хвърлям. То ме опозна и нощем все по мен ходи, навсякъде. Пък не ми дадоха оръжие. Донесох си от къщи един нож за самоотбрана.

– Това куче ще излезе по-ценно и от хората бе?

– Остави бе братче! Не знаеш на какъв хал съм! По двеста лева на месец върви издръжката му. Повече е от моята жалка заплата. Когато се случи случката, щеше да ме изяде жив. Защо не съм телефонираш веднага, а съм се забавил с един час? Какво точно съм му давал за ядене? Защо съм спал, а не съм наблюдавал?

По десет пъти на ден ме разпитват, като престъпник. Даже се обади на предишния ми работодател, оня полица. Изпрати ме и при него на разпит. Оня ме пита, защо съм отровил кучето? Представи си, хей така направо, без да изказва нито грам съмнение. Пошуриха ме. И персоналът му... пее същата песен. Където мина, всички ме сочат с пръст. „Ето го човека, който отрови кучето на шефа!“ Поболях се бе братче. Вече не мога да мигна от нерви. Не мога да ям, не мога да спя. Появиха ми се тикове. Сънувам кошмари. Побъркаха ме. Само за една седмица! Тоя чорбаджия е ненормален. Има три дървета в двора. Пазачите са длъжни цял ден да им метат шумата дето капе от тях. Една шумка да види по земята и пуска пяна на устата. Миналата година се бил подхлъзнал на мократа шума и си счупил крака. Сега не дава да има шумка по земята. Бях свидетел как прави един от колегите ми на нищо само за две паднали листа. Оня стои и мига уплашено. Не смее да се обади.

Вчера организира погребение на кучето си както за човешко. Само дето не му скова ковчег и не му свири музика. Целият персонал беше в

траур. Синовете му пристигнаха, дебеловрати като него. Циврят пред умрелия пес като малки дечица. Имаше един образ, който все наричаше кучето „помияр“. Сега като го погребваха се изтъпани пред шефа и като започна, „Господин Цинарски, аз много обичах това куче! То ми бе много мило на сърцето...“ Слушах го и не можех да повярвам на ушите и очите си. Такъв блюдолизец не вярвах, че съществува на тоя свят.

– Такива са някои. Плюеш му в лицето а то ти дума, че дъждец роси. Та значи го погребяхте с церемонии?

– Целият персонал бе в наличност, секретарка, главен счетоводител, любовниците на шефа, снабдители, пазачи. Всички гледат кучето и мене. Усещах, че с погледи ще ме разкъсат.

– Да не ти пука! Чуваш ли? Да не ти пука! За тия мутри кучетата са по-важни от хората. Самите те са зли кучета.

– Лесно ти е на тебе. Не работиш за тях!

– И какво стана след това? Намериха ли друго куче?

– Един ден доведе две овчарки. Още са малки, но хапят зло. Храни ги като онова, с цяла паница кебапчета. А онова старото зарови на два метра под земята, в двора на комбината. Намери отнякъде и сложи един голям бял камък на мястото. Само дете не го надписа. Откачалка е тоя човек бе братче.

– Търси си друга работа, че няма да имаш мира. Ще бъдеш винаги човека който е отровил кучето на шефа.

Гявола вдигна чашата, отпи една голяма глътка коняк и въздъхна тежко. Челото му се бе оросило със ситна пот. Към множеството вертикални бръчки по челото се бе добавила още една.

– Днес започнах да храня новите му псета. И те са зли. Хвърлят се и ми ръфат ръката. Аз ги ритнах. Извиках им „помияри“. Отнякъде се появи единия от синовете му. Доближи ме. Гледа ме изпод очи зверски и тежко процежда. „Да не съм те чул да казваш на кучетата «помияри». На куче такава дума не трябва да се казва!“ Що не ме халоса с лопатеската си ръка по главата. Мамка им... Ще ми изядат душицата...

– Търси си работа, какво да ти кажа. Но на старата не се връщай. Оня изедник полицаи ще ти стопи лагерите.

– Там поне ми имаха уважението. Държаха се към мен като към изпаднал инженер. Тук обаче съм като посмешище, някакво нищожество, което е толкова мизерно, че не му се полага да живее.

– Не си ли забелязал нещо? Преди шестнайсетина години, когато започна крадливия им възход към богатството, действаха много плахо и внимателно. Бяха боязливи. Крадяха нагло, но бяха боязливи. След това

като видяха, че действията им са безнаказани стана по-дръзки. Но си имат комплекс и с теб го избиват. Твоята нищета им доставя някакво извратено удовлетворение.

Имат някаква гузна съвест която непрекъснато ги яде отвътре, а като видят хора като теб си казват „Ето, ако не бях крал, щях да съм като него! Сега съм богат и недосегаем. Имам власт, пари и всичко ми е в ръцете. Този мизерник е по-нищ и от кучето ми!“

– Прав си! Така е! – въздъхва и допива чашата. Много съм скапан приятел. Ще тръгвам, че утре съм на смяна и отново ще преглъщам горчица и треперя пред тия мутри. Ще метя двора от окапалите листа и ще се моля за злата си съдба. Кутсуз съм си аз. Зная си. Кутсуз съм.

Гявола стана. Не се опитах да го задържа. На негово място не бих издържал. По-нервен съм и както се познавам, при тая ситуация щях да посегна и ударя тая мутра. Ще посегна, а след това вероятно ще ми събират кокалите с лопата.

Изпратих го до входа на кооперацията. Тръгна си унил и прегърбен.

От балкона на втория етаж се чу силен вик. Съседът пенсионер се беше напил. Бе се изправил, слаб със зачервено лице. Бе вдигнал ръка и рецитираше одата на Вазов „Опълченците на Шипка“. Току що се бе прибрал от София, където с големи връзки си бе уредил работа като нощен пазач. Вероятно му бяха дали мизерната заплата и както му е реда тя бе отишла за бутилка ракия. Погледът му се бе втренчил в отсрещния бар, собственост на митничаря, където няколко лъскави, скъпи автомобили търпеливо чакаха отвън собствениците си. Край един от тях се бе изправил младок със запалена цигара. Той гледаше мълчаливо пияния и от време на време дръпваше дълбоко от скъпата цигара.

Прибрах се. Пуснах отново „Канал Осем“. Предаването на Даниел Цветков беше завършило. Някакъв нестроен цигански оркестър вихреше кръшен ключек. Солист беше незабравимия Мондьо. Нямаше как, изключих го. Чалгата не ми е в кръвта. Седнах пред компютъра, защото трябваше някак да се убие тая тъжна октомврийска вечер.

Поставих слушалките на ушите и меката песен на Би Джийс заля съзнанието ми. Я да видим кой е в Кюто сега? А-а-а Калата, старото приятелче от Ямбол. Той е още ученик, но тая година завършва гимназия. Миналата седмица коментирахме какви са вижданията му за бъдещето. Влечеше го литературата. Искаше да продължи образованието си в тая насока.

„Как е Кала? Как я караш?“

„Ами както всеки ден. Все едно и също, сиво някак си.“

„Хайде стига с тия кофти настроения бе човек!“

„А ти как си?“

„Ами горе–долу. Каня се да драсна едно разказче.“

„Браво! На каква тема?“

„На социална.“

„И аз се мъча с един, но нещо не върви.“

„Ще стане приятел. Няма начин да не стане. Трябва обаче да се пише с желание.“

„Има и друго...“

„Какво?“

„Ще се наложи да започна работа. Закъсал съм я зле. Трябват пари.“

„Хайде стига бе. Нали учеше?“

„Аз пак си уча и няма да прекъсвам, но става все по зле. Баштата е с инвалидна пенсия и не стига за хляб и лекарства, камо ли за учебници. Отличник съм и ученето върви добре. Кофти е, че нямам още осемнайсет години. Каква работа бих могъл да намеря според теб?“

„Ами... какво да ти кажа... Най-добре е да продължиш да учиш и да не се разсейваш, но щом е опряло до това трябва да обмислиш добре нещата. Работата не бива да ти пречи на ученето. Трябва да се напиваш и отпочиваш.“

„Трудно реализуемо е...“

„Знам... Виж там по обявите в местния вестник. Гледане на болен или нещо от тоя род...“

„Ще опитам...“

„Или пък компютърни услуги. Нали имаш компютър...“

„Да! Това е добра идея! Благодаря за съвета!“

„За нищо приятелю! И не се преуморявай, че животът е пред теб. Ако се изхабиш рано ще бъде жалко.“

„Добре. А сега ще те оставя. Не искам да ти преча. До скоро!“

„До скоро приятелю!“

Въздъгнах тежко, сипах си половин чаша коняк. Отпих една яка глътка и се взрях в бялото поле на екрана. Там след малко щях да заредя думите на новия разказ. В ушите ми звучеше нежната музика на Би Джийс. Преди да натисна първия клавиш на клавиатурата ми се мярна една мисъл. Оня, стария ми шеф, преди да се пенсионира, имаше навик да си лепи листчета, написани с най различни мъдрости по стената. Цялата я беше облепил с мъдрости. Една от тях гласеше. „В живота най-

важното е да издържиш!“ Наистина! Колко прав е бил тоя човек!...

КРАЙ

© 2006 Алекс Болдин

Източник: Авторът

Разпространява се при условията на лиценза „Криейтив Комънс – Признание –
Некомерсиално – Без производни“ версия 2.5 (CC-BY-NC-ND version 2.5)

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2936>]